

Olvasással a tudásért – konferencia a KSH Könyvtárban

A Központi Statisztikai Hivatal Könyvtár, valamint konzorciumi partnere, a II. kerületi Móricz Zsigmond Gimnázium 2010. október 19-én, a Központi Statisztikai Hivatal Keleti Károly-termében „A jelen szaktudása a jövő generációjáért – A Társadalmi Megújulás Operatív Program >>Tudásdepó-Expressz<< – A könyvtári hálózat nemformális és informális képzési szerepének erősítése az élethosszig tartó tanulás érdekében és a Móricz Zsigmond Gimnáziumban (TÁMOP-3.2.4-09/1/KMR)” címmel konferenciát rendezett a nyertes EUPályázat ünnepélyes nyitó rendezvényeként.

Az elmúlt, közel másfél évszázadban a könyvtár felbecsülhetetlen értékű tudást és információt halmozott fel. A közelmúltban megnyert pályázat eredményeként a nagyközönség számára eddig még ismeretlen gyűjteményrészt a jövőben sokkal nagyobb olvasói kör használhatja. Az egy év alatt megvalósuló fejlesztés keretében a legfőbb cél a könyvtár jelentős, jórészt feltáratlan dokumentumállományának elérhetővé tétele a használók, a kutatók, az oktatás számára. A pályázat célkitűzései közül kiemeljük:

– a kötelepéldányra jogosult KSH Könyvtár tételenként nagyrészt egyedi, több mint 850 ezres állományából a fejlesztés végrehajtása következtében megújuló minőségi szolgáltatások nyújtását;

– a honlap továbbfejlesztését a portálon: elektronikus könyvtárközi kölcsönzés kialakítását; tudásbázisok létrehozását. A megkötött együttműködési megállapodások nyomán a KSH Könyvtár és a Móricz Zsigmond Gimnázium Könyvtára is közvetlenül szolgálja a minőségi oktatást és a formális oktatáson kívüli képzést, tanulást.

A projekt kötelező és önként vállalt feladatai révén javul a szolgáltatások minősége és hatékonysága, jórészt megszűnnek a hozzáférés területi különbségei. Lehetővé válik a szolgáltatásokat igénybe vevők tanulásának és információszerzésének támogatása, és a könyvtár dolgozóinak szakmai továbbképzése. A megszólított célcsoport egyik eleme az ifjúság, ezen belül a középiskolás korosztály, valamint a gazdasági, statisztikai és könyvtárszakos tanulmányokat végző főiskolai és egyetemi hallgatók köre. Közvetlen célcsoportnak tekinthetők azok a munkanélküliek is, akik számára – munkavállalási esélyeik növelése érdekében – a könyvtár lehetőséget biztosít a számítógépes készségek kialakítására és segítséget nyújt a munkakeresésben. A fejlesztés részét képező felolvasó szoftver és nagyító készülék alkalmazásával a könyvtár szolgáltatásai elérhetővé válnak a projekt egy másik célcsoportja, a vakok és gyengénlátók számára is. A megvalósulás tervezett időpontja 2011. szeptember 30., akkorra a könyvtár teljes dokumentumállománya online elérhető lesz. A fejlesztés eredményeként remélhető a könyvtári tagok és kölcsönzők, a távhasználók számának, illetve a könyvtárközi kölcsönzés gyakoriságának emelkedése.

A projekt indulása alkalmából szervezett konferencián *dr. Nemes Erzsébet*, a KSH Könyvtár főigazgatója beszámolt arról, hogy az Európai Unió és az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával megvalósuló projektben a pályázók 76 548 334 forintot nyertek. A nagyszabású beruházás bemutatóját a Családi Olvasás Éve és a Statisztikai Világnap eseményeihez kapcsolva, neves előadók közreműködésével rendezték meg.

A rendezvényen előadást tartott *Soltész Miklós*, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium szo-

ciális, család- és ifjúságügyért felelős államtitkára. Beszédében hangsúlyozta az olvasás megszerettetésének fontosságát és kitért arra, hogy az oktatási államtitkárság a nyelvtanulás és az olvasás-megértés elősegítése érdekében szorgalmazza, hogy a külföldi filmek többsége szinkronizálás helyett feliratozva jusson el a közönséghez. Az államtitkár kérte, hogy a projekt megvalósítása során a pályázat nyertesei többek között hangoskönyvek beszerzésével, tájékoztatók tartásával segítsék a fogyatékkal élő és a hátrányos helyzetű embereket is.

A KSH elnökének, *dr. Vukovich Gabrielának* üdvözlését *Janák Katalin* főosztályvezető tolmácsolta a konferencia résztvevőinek. Az olvasás fontosságát statisztikai adatokkal alátámasztva Janák Katalin elmondta, hogy a tanulási nehézségek 50-60 százaléka olvasási, szövegértési zavarokból adódik. Kifejtette: az OECD felmérései, a Nemzetközi Tanulói Teljesítménymérési Program (Programme for International Student Assessment – PISA) és a Nemzetközi Felnőtt Írásbeliség-vizsgálat (International Adult Literacy Survey – IALS) eredményei egyaránt bizonyítják a funkcionális analfabetizmus terjedését. A tizenévesek egyötöde úgy olvas, hogy nem érti, mit olvasott. A felnőtteknél ez az arány 30-32 százalékos. Ezek az emberek hátrányba kerülnek a munkaerőpiacon vagy kiszorulnak onnan, nem jutnak írásos információkhoz, másodrendű állampolgárokká válnak – mutatott rá az olvasási készség fejlesztésének fontosságára.

A konferencián *Farkas Barnabásné*, a Mórlicz Zsigmond Gimnázium igazgatóhelyettese, *dr. Gazda István*, a Magyar Tudománytörténeti Intézet igazgatója, *Gyimóthy Gábor* Svájcban élő magyar író, *dr. Nagy Attila* olvasáshozsziológus, a Magyar Olvasás Társaság elnöke, valamint *Jókai Anna* Kossuth- és Prima Primissima-díjas író tartott még előadást.

Farkas Barnabásné a projektben megvalósuló fejlesztésekről, a közös portálról, a képzé-

sekről, a tudásbázisokról és a készülő oktatási módszertani segédletről beszélt a Mórlicz Zsigmond Gimnázium részvételének várható eredményeiként.

Gazda István a családi könyvtárakat választotta témájául. Előadásában hangsúlyozta, hogy a valós, kézbe vehető könyv semmilyen más információhordozóval nem helyettesíthető, és a könyvtárak szerepe rendkívül fontos az olvasóvá nevelésben. Ezért ő kötelezővé tenné a könyvtárhasználat oktatását az alapfokú képzésben. Bemutatta a családi könyvtárak legnépszerűbb darabjait a XVIII. századtól napjainkig, és felhívta a figyelmet néhány különösen fontos alapműre.

Gyimóthy Gábor a magyar nyelv védelmében tett erőfeszítéseiről szólt. Elmondta, hogy szinte véletlenül fogott bele a magyar nyelv használatának elkorcsosulása elleni „keresztes hadjáratába”. Először csak idegesítette a sok pongyolaság, nyelvtanilag és stilisztikailag hibás megfogalmazás, aztán úgy döntött, tesz valamit az ügyért: előadássorozatot indított. Folyamatosan járja az országot nyelvőrző programjával.

Nagy Attila a nemzet fennmaradása és az írni-olvasni tudás összefüggése kapcsán felidézte a XVIII. század végi herderi gondolatot, miszerint „A nemzetek sorvadását soha nem a fizikai sorvadás, hanem mindig kulturális, kollektív felejtés idézi elő”. Statisztikai adatok, különböző felmérések eredményeinek bemutatásával támasztotta alá, hogy az írni-olvasni tudásnak milyen fontos szerepe van nemzetünk fennmaradásában. Kiemelte, hogy ha Magyarországon 20 év alatt behoznák a PISA-vizsgálatban kimutatott lemaradást, az bizonyos számítások szerint hatszoros GDP-növekedést eredményezne. Ezzel arra mutatott rá, hogy nagyon is kézzelfogható gazdasági haszna lenne annak, ha az írni-olvasni tudást javítanák.

Jókai Anna előadásában beszélt a hittel kapcsolatos meggyőződéséről, a hit szerepéről a

hétköznapiakban, az öregedés problémáiról. Véleménye szerint az öregségben nem a hiányok a legfájóbbak, hanem az, hogy a nem értékesíthető felgyült tapasztalat feszítését nehéz elviselni, ha a többlet az, ami tönkretesz. Ha egy ember fölöslegessé válik, ha nem tudja átadni tudását, tapasztalatait, szeretetét. Előadásának az volt üzenete, hogy a szellem embereinek irányt kell

mutatniuk, a tudást kell terjeszteniük, mert az emberiség elhomályosodott állapotban van.

A konferenciát a Móricz Zsigmond Gimnázium diákjainak közreműködése színesítette.

Dr. Nemes Erzsébet,

a KSH Könyvár főigazgatója

E-mail: Erzsebet.Nemes@ksh.hu

Beszélgetés Túú Lászlónéval

Idei évfolyamunk utolsó interjójának alanya ez évben töltötte be 80. életévét. Bátran írom le ezt a talán udvariatlannak tűnő mondatot, mert *Túú Lászlóné dr. Csikesz Stefánia* örökifjú, ahogy ezt a KSH nyár eleji házi ünnepén, a Grafikonapokon is bizonyította asztalitenisz játékával. A jó fizikai adottságok mellett azonban a Hivatal és ezen belül a *Statisztikai Szemle* szellemi frissességének, nagyszerű munkabírájának is tanúja lehet. Jó érzés találkozni vele akár a Keleti Károly utca környékén, akár a hivatali folyosókon. Sietős léptei, kicsit mindig elgondolkodóan leszegett feje, de a találkozáskor mindig mosolygó arca örömmel tölti el a kollégát, ismerőst: jó látni, jó ismerni őt, együtt dolgozni vele és tanulni tőle.

Beszélgessünk a családi körülményeiről, tanulmányairól, és arról, hogyan került a KSH-ba!

Édesapám járásbíró volt Kispesten, anyám háztartásbeli és volt egy négy évvel idősebb bátyám is. Sajnos édesapám 1937-ben (első elemista koromban) meghalt, anyám egyedül nevelt fel két gyermeket, így igen szerény anyagi körülmények között éltünk. Az elemi iskola elvégzése után négy évig a Patrona Hungariae Leánygimnáziumba, 1944 és 1947 között a kispesti Deák Ferenc Gimnáziumba jártam. Budapest ostromában családi házunk találatot kapott, s mivel nem volt pénzünk a helyreállítására, 1947 nyarán el kellett adnunk. Budára költöztünk, ahol a középiskolát az I. kerületi Szilágyi Erzsébet Leánygimnáziumban fejeztem be kitűnő eredménnyel. A gimnáziumi évek alatt rend-

szeresen tanítottam gyengébb tanulókat, főleg latinra, s – amikor lehetett – más külön munkát is vállaltam. (Az inflációs időben előfordult, hogy varrótanulóként többlet kerestem, mint édesanyám nyugdíja.) Továbbtanulásként, apám nyomdokaiba lépve, a jogot választottam. 1948 őszén felvettek a Pázmány Péter Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi karára, ahol a statisztikát *Varga István* professzor tanította, nála szigorlatoztam kitűnő eredménnyel. Statisztikai tárgyú szakdolgozatomat már *Theiss Ede* professzor fogadta el. 1950. februárban felvettek a Központi Statisztikai Hivatal Ipari főosztályára, s így a hivatali munka mellett fejeztem be 1952-ben az egyetemet, „summa cum laude” minősítéssel. Évfolyamtársaim közé olyan későbbi neves statisztikusok tartoztak, mint *Klinger András*, *Vukovich György*, *Miltényi Károly* és *Hoóz István*.